

การพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

DEVELOPING INDICATORS OF PROMOTION OF JOYFULLY LEARNING OF
STUDENTS OF UDON THANI RAJABHAT UNIVERSITY, UDON THANI
RAJABHAT UNIVERSITY

พัชรินทร์ ชมภูวิเศษ^{1,*} และ กฤตภูมิ ชมภูวิเศษ²

Patcharin Chompuwiset¹ and Krits Chompuwiset²

¹ สาขาวิชาการวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

² สาขาวิชาฟิสิกส์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

¹ Educational Research and Evaluation Faculty of Education, Udon Thani Rajabhat University

² Physics Faculty of Science, Udon Thani Rajabhat University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี และวิเคราะห์องค์ประกอบการส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาระดับปริญญาตรี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 1,175 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามปลายเปิดและแบบสอบถามการส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี จำนวน 1 ฉบับ การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ

ผลการวิจัย พบว่า ตัวบ่งชี้การส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ประกอบด้วย ตัวบ่งชี้หลัก 10 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านตัวนักศึกษา 2) ด้านปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น 3) ด้านเพื่อน 4) ด้านการปรับตัวทางสังคม

* ผู้ประสานงาน: พัชรินทร์ ชมภูวิเศษ

อีเมลล์: patcharin.ch@udru.ac.th

5) ด้านอาจารย์ผู้สอน 6) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน 7) ด้านครอบครัว 8) ด้านการอบรมเลี้ยงดู 9) ด้านมหาวิทยาลัย 10) ด้านการมีส่วนร่วมกับกิจกรรมเสริมของมหาวิทยาลัย

คำสำคัญ: การส่งเสริมการเรียนรู้, ความสุขของนักศึกษา

Abstract

The purposes of this research were to develop indicators and analyze components of joyful learning promotion of the students of Udon Thani Rajabhat University. The sample consisted of 1,175 students in the first semester of the academic year 2021 from using the stratified random sampling. Data were gathered by means of an open-ended questionnaire and a promotion of joyful learning questionnaire and analyzed in terms of mean, standard deviation, and exploratory factor analysis.

The findings indicated that the indicators of joyful learning were as follows: 1) a student, 2) interaction with others, 3) a friend, 4) social adaptation, 5) a teacher, 6) learning process management, 7) a family, 8) child-rearing, 9) a university, and 10) extra - curricular activities participating.

Keywords: Learning promotion, Joy of learning promotion

บทนำ

ตามแนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ในแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2560–2579) (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560: 10) ใช้หลัก”ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” การมีส่วนร่วมในการพัฒนา และการมุ่งเสริมสร้างกลไกการพัฒนาประเทศ ให้มีการพัฒนาเชิงบูรณาการระหว่างหน่วยงานโดยยึดพื้นที่เป็นหลัก โดยยึดทางสายกลางที่อยู่บนพื้นฐานของความสมดุลพอดี รู้จักพอประมาณอย่างมีเหตุผล มีความรอบรู้เท่าทันโลก เป็นแนวทางในการดำเนินวิถีชีวิตของคนไทย เพื่อมุ่งให้เกิด “การพัฒนา

ที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของคนไทย” สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) ซึ่งเป็นแผนยุทธศาสตร์ที่ชี้นำทิศทางการพัฒนาประเทศ ในระยะปานกลางที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ระยะยาวในด้านแนวคิดที่ยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” ในทุกมิติอย่างเป็นองค์รวม และให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่สมดุลทั้งด้านตัวคน สังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างระบบบริหารจัดการภายในที่ดีให้เกิดขึ้นในทุกระดับ อันจะทำให้เกิดการพัฒนายั่งยืนที่มี “คน” เป็นศูนย์กลางได้อย่างแท้จริง

การอุดมศึกษามีแนวคิดพื้นฐาน 3 ส่วน คือ ตัวคน ความรู้ และสิ่งแวดล้อมมีองค์ประกอบสำคัญที่ต่อเนื่องสัมพันธ์กันอยู่ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2542: 8-9) กล่าวคือ การอุดมศึกษาเป็นเรื่องของการสร้างคน ความรู้เป็นเรื่องที่จะมาเสริมตัวคน หรือสนองความต้องการและความอยากรู้ของคนและขณะเดียวกันคนก็จะใช้ความรู้เพื่อประโยชน์ในการสร้างสิ่งแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติและสังคมให้เป็นประโยชน์แก่ตนเอง ความสนใจในเรื่องคน และการให้การศึกษาแก่คนนั้นเป็นพื้นฐานหลักของการศึกษาทุกระดับ ความพยายามทางการศึกษา คือความพยายามที่จะสร้างคนให้สมบูรณ์ตามแบบต่าง ๆ ที่สังคมต้องการ การอุดมศึกษาก็เช่นเดียวกัน คือเป็นความพยายามทางสังคมที่จะให้คนที่กำลังเป็นผู้ใหญ่หรือผู้ใหญ่แล้วก็ตาม ยอมรับแนวคิดค่านิยมและพฤติกรรมของกลุ่มหรือสังคมที่คนเหล่านั้นอาศัยอยู่ แต่คนในวัยนี้จะมีจินตนาการ แนวความคิดและความเชื่อต่าง ๆ เป็นของตนเองมากกว่าวัยอื่น ๆ และบุคคลจะจบออกไปรับผิดชอบงานโดยตรง การอุดมศึกษาจึงจำเป็นต้องจัดให้ผู้เรียนและผู้สอนมีอิสระและเสรีภาพรวมทั้งความเป็นตัวของตัวเองสูงมาก โดยเหตุนี้กิจการของอุดมศึกษาจึงครอบคลุมเรื่องคน ความรู้ และสิ่งแวดล้อมดังกล่าว ซึ่งทั้งสามอย่างนี้เกี่ยวพันแก่กันและกันอย่างแยกไม่ได้ งานของหลักสูตรและการสอนเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับคนในการผลิตบัณฑิตที่สังคมคาดหวัง คือ เป็นทั้ง “คนเก่ง” และ “คนดี” บัณฑิตจะต้องมี “ความรู้ดี มีคุณธรรมและนำชุมชนพัฒนา” นั่นก็คือ จะต้องมีความรู้คู่คุณธรรม” การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นการศึกษาแบบหนึ่งจัดให้แก่คนในวัยที่กำลังจะเป็นผู้ใหญ่หรือคนที่เป็นผู้ใหญ่แล้วมุ่งความเจริญงอกงามทางสติปัญญา และความคิด เพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ มุ่งสร้างสรรค์กำลังคนในระดับวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง เพื่อพัฒนาประเทศ และมุ่งพัฒนาคนให้เป็นผู้มี

คุณธรรม จริยธรรมมีความรู้ ความเข้าใจในศิลปวัฒนธรรม เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตอันมีคุณค่าแก่บุคคลและสังคมประเทศชาติ (ทองคูณ หงส์พันธุ์, 2542: 7-13)

การบริหารจัดการหลักสูตรตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาทุกส่วนของสังคม จะต้องวางแผนบริหารจัดการหลักสูตรให้เป็นรูปธรรมที่ช่วยให้ทราบแนวทางปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ที่สนับสนุนการใช้หลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่เป็นทั้งคนเก่ง คนดี และมีความสุข (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2549: 23) คุณลักษณะทั้ง 3 ประการนี้ ควรจะเกิดในตัวผู้เรียนพร้อม ๆ กัน เพราะต้องเป็นปัจจัยอิงอาศัยซึ่งกันและกัน มิได้เรียงลำดับก่อนหลัง จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีและมีประสิทธิภาพ (กรมสุขภาพจิต, 2545: 12) สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านเก่ง และดี ของผู้เรียนนั้น ได้มีผู้วิจัยได้ศึกษามากมายหลากหลายเรื่อง ส่วนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะด้านความสุขของผู้เรียนนั้น มีผู้วิจัยจำนวนน้อยที่สนใจเกี่ยวกับเรื่องนี้ ดังนั้นผู้วิจัยและคณะเห็นว่า คุณลักษณะด้านความสุขของผู้เรียนเป็นเรื่องที่สำคัญที่ควรต้องศึกษา ประกอบกับพระราชวรมุณี ได้กล่าวว่า ความสุขสำคัญที่สุดในฐานะที่เป็นพื้นฐานของชีวิต ชีวิตที่มีความสุขถือว่าเป็นชีวิตที่สมหวัง นอกจากนี้ความสุขยังเป็นฐานของความเก่ง และความดี ถ้าทำอะไรแล้วมีความสุขทุกคนจะทำสิ่งนั้นได้ดีขึ้น (กรมวิชาการ, 2543: 5) และพระธรรมปิฎก ป.อ.ปยุตโต (2538: 24) ได้กล่าวว่า ความสุขกับการศึกษาที่ถูกต้องเป็นเรื่องที่ไม่สามารถแยกกันได้ ถ้าไม่สามารถทำให้คนมีความสุข การศึกษาก็ไม่สามารถเกิดขึ้นได้ (กรมวิชาการ, 2543: 7) การปฏิรูปการศึกษาของไทยได้ดำเนินการมาเป็นระยะเวลาหลายปี การจัดการเรียนรู้อย่างมีความสุขไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวได้ ถ้ามีเพียงบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องเข้ามามีส่วนร่วมส่งเสริมในการเรียนรู้ของเด็กซึ่งเป็นทรัพยากรสำคัญของประเทศในอนาคต (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2549: 23-24) การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้เด็กมีความสุขจะเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ให้มากขึ้น เมื่อเด็กได้เรียนรู้อย่างมีความสุข ทำให้เด็กเรียนรู้ที่จะดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ดำรงชีวิตอย่างคนที่มีประสิทธิภาพ ดำรงชีวิตอย่างคนที่คิดถึงประโยชน์ของสังคมและประเทศชาติ มากกว่าประโยชน์ส่วนตัว เป็นคนที่มีความสุขในการที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เป็นคนที่มีความสุขที่จะทำงาน และที่สำคัญที่สุด คือเป็นคนที่มีความสุข ที่จะทำประโยชน์ให้กับประเทศชาติ (คันศนีย์ ฉัตรคุปต์ และคณะ, 2544: 14-31)

จากเหตุผลและปัญหาดังกล่าวข้างต้น คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษา และนักศึกษาเป็นผู้บ่งบอกว่าสิ่งใดที่สามารถส่งเสริมให้ตัวนักศึกษาเองได้เรียนรู้อย่างมีความสุข โดยศึกษาจากนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี เป็นกลุ่มวัยรุ่นที่มีอายุ ระหว่าง 18–25 ปี เป็นวัยที่นับได้ว่าอยู่ในระยะหัวเลี้ยวหัวต่อของวัยรุ่นตอนปลายสู่วัยผู้ใหญ่ตอนต้น เรียกว่าอยู่ในขั้นการคิดอย่างมีเหตุผลเชิงนามธรรม ซึ่งในขั้นนี้โครงสร้างของการงอกงามทางความคิดของเด็กได้มาถึงขั้นสูงสุด (พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา, 2542: 73) ซึ่งมีลักษณะพฤติกรรม คือ สามารถคิดสิ่งที่เป็นนามธรรมได้ คิดตั้งสมมติฐานและคิดได้หลายแง่หลายมุม และสามารถสรุปข้อคิดจากสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ ในขั้นนี้ความคิดมีระบบระเบียบมากขึ้น เด็กจะเริ่มเข้าใจกฎเกณฑ์ทางสังคมได้ดีสามารถเรียนรู้โดยใช้เหตุผลมาอธิบายและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ รู้จักวิธีคิด ตัดสินปัญหา ยอมรับข้อเท็จจริงมากขึ้น รู้จักประเมินความคิดของตนเอง คำนึงและความประพฤติดของคนรุ่นผู้ใหญ่ ผู้วิจัยเห็นว่านอกจากเด็กวัยนี้จะมีพัฒนาการที่เด่นชัดในด้านความคิดแล้ว ยังสามารถรับรู้ถึงความต้องการของตนเองและบ่งบอกได้ว่าสิ่งใดจะสามารถตอบสนองความต้องการของตนเองได้เพื่อให้ตนเองมีความสุขในการเรียนรู้ (กรมวิชาการ, 2543: 15)

การศึกษาวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยใช้กระบวนการพัฒนาตัวบ่งชี้ทั้งวิธีการเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณประกอบกัน โดยได้ตัวบ่งชี้มาจากผู้เรียน ใช้เทคนิคการสนทนากลุ่มคัดเลือกตัวบ่งชี้ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเพื่อตรวจสอบว่าตัวบ่งชี้ที่ได้ ประกอบด้วยองค์ประกอบใดบ้าง การศึกษาองค์ประกอบเหล่านี้มีความสำคัญในการอธิบายได้ว่า การที่นักศึกษาจะมีความสุขในการเรียนนั้นมีความเกี่ยวเนื่องมาจากองค์ประกอบใด อันจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา เป็นแนวทางในการเสริมสร้างและพัฒนาการส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุขด้วยกระบวนการทางการศึกษา และใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการส่งเสริมและพัฒนานักศึกษาในระดับปริญญาตรีให้มีความพึงพอใจในการดำรงชีวิตและการทำงานที่ราบรื่นไม่ว่าจะเป็นการเรียน การตั้งเป้าหมายในชีวิตความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น และการเผชิญสถานการณ์ ที่เป็นปัญหาสร้างความมั่นใจและมีความพร้อมที่จะปฏิบัติงานต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และดำรงตนอยู่ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความเป็นปกติสุขตามอัตภาพ

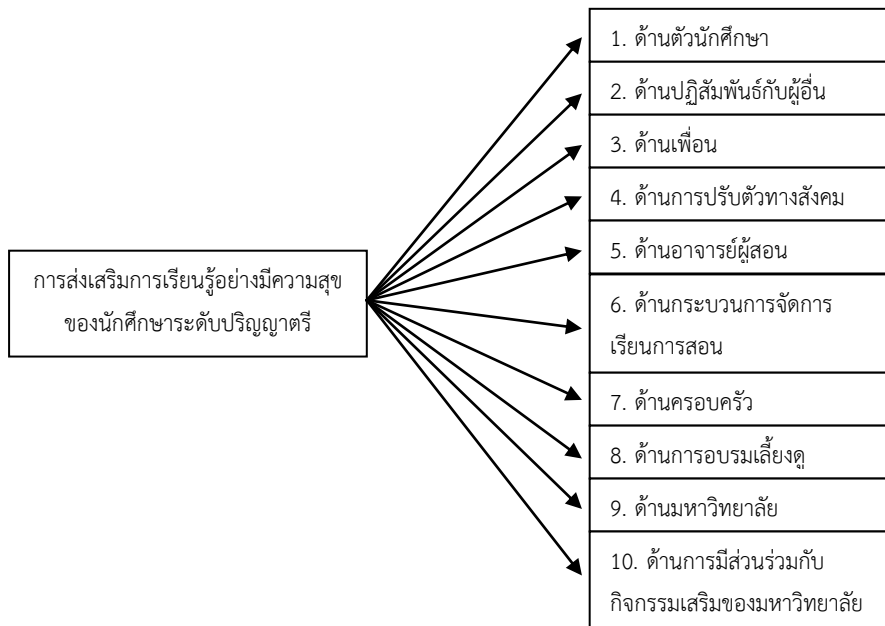
วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

2.2 เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบการส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุข ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งพัฒนาการส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี โดยนำแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น Diener (2010: 247-266); Seligman (2002); Manion (2003: 652-655); Lundin et al. (2003: 5); Layard (2005: 62-69); Warr (2007: 44-49); องค์การอนามัยโลก (Burton, 2010); Helliwell et al. (2012: 59); พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต) (2549: 264-267) มาสังเคราะห์องค์ประกอบการส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุข และนำมาเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก 10 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านตัวนักศึกษา 2) ด้านปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น 3) ด้านเพื่อน 4) ด้านการปรับตัวทางสังคม 5) ด้านอาจารย์ผู้สอน 6) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน 7) ด้านครอบครัว 8) ด้านการอบรมเลี้ยงดู 9) ด้านมหาวิทยาลัย 10) ด้านการมีส่วนร่วมกับกิจกรรมเสริมของมหาวิทยาลัย ดังรูปที่ 1

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) และเชิงปริมาณ (Quantitative Method)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ภาคปกติ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จาก 5 คณะ ประกอบด้วย นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ จำนวน 2,235 คน คณะเทคโนโลยี จำนวน 1,075 คน คณะครุศาสตร์ จำนวน 1,097 คน คณะวิทยาการจัดการ จำนวน 3,885 คน และคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 2,218 คน มีจำนวนนักศึกษาทั้งหมด 10,510 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี จาก 5 คณะ แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มนักศึกษาที่ใช้ในการหาตัวบ่งชี้ย่อยจากการตอบแบบสอบถามตัวบ่งชี้การส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษา ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น จำนวน 325 คน

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล กลุ่มที่ 2 กลุ่มนักศึกษาที่ใช้ในการคัดเลือกตัวบ่งชี้ย่อยโดยการจัดสนทนากลุ่ม ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1-5 จาก 5 คณะ จำนวน 50 คน

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มที่ 3 เป็นกลุ่มนักศึกษาที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น จำนวน 800 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Struc Interview) กรอบแนวทางการสนทนากลุ่ม (Focus groups interview) และแบบวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert) โดยแบ่งเป็น 5 ตอน ตามตัวบ่งชี้หลักและตัวบ่งชี้ย่อย ประกอบด้วย ด้านตัวนักศึกษา ด้านเพื่อน ด้านอาจารย์ ด้านครอบครัวด้านมหาวิทยาลัย

3. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน โดยแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเรียนรู้ของนักศึกษา เพื่อนำมาสร้างกรอบแนวคิดการส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษา สามารถจำแนกตัวบ่งชี้ในการส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษา ในขั้นต้น ได้เป็นตัวบ่งชี้หลัก 5 ด้าน ได้แก่ ด้านตัวนักศึกษา ด้านเพื่อน ด้านอาจารย์ ด้านครอบครัว ด้านมหาวิทยาลัย

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ผู้วิจัยพัฒนาตัวบ่งชี้ โดยตรวจสอบจากกลุ่มตัวอย่างที่ 1 โดยให้นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างแต่ละคนบ่งบอกถึงตัวบ่งชี้แต่ละด้านว่าสามารถส่งเสริมให้ตนเองได้เรียนรู้อย่างมีความสุขได้อย่างไรบ้างโดยสร้างเป็นแบบสอบถามตัวบ่งชี้การส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุขของศึกษานำตัวบ่งชี้หลักที่มีผลต่อการเรียนรู้

ของนักศึกษาในชั้นต้นทั้ง 5 ด้าน เป็นนักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี จำนวน 20 คน เก็บข้อมูล โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก ตามตัวบ่งชี้หลักแต่ละตัวบ่งชี้

ขั้นตอนที่ 3 การคัดเลือกตัวบ่งชี้ย่อยโดยการจัดสนทนากลุ่ม ดำเนินการคัดเลือกตัวบ่งชี้ย่อยทั้งหมดตัวบ่งชี้ได้จากขั้นตอนที่ 2 โดยการจัดสนทนากลุ่ม และใช้วิธีการหาฉันทามติแบบพหุลักษณะกับกลุ่มตัวอย่างที่ 2 จำนวน 50 คน โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุข ในแต่ละด้าน

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (EFA) ตัวบ่งชี้การส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษากับข้อมูลเชิงประจักษ์ใช้กลุ่มตัวอย่างที่ 3 จำนวน 800 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (EFA) ซึ่งมีขั้นตอน 4 ขั้นตอนนี้ 1) การเตรียมเมตริกซ์สหสัมพันธ์ 2) การสกัดองค์ประกอบขั้นต้น 3) วิธีการหมุนแกน 4) การสร้างตัวแปรประกอบหรือสเกลองค์ประกอบ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยใช้กระบวนการการสัมภาษณ์เชิงลึก (Depth-interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus groups interview) โดยใช้หลักการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าสูงสุด (Maximum) ค่าต่ำสุด (Minimum) สัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) ค่าความเบ้ (Skewness) ค่าความโด่ง (Kurtosis) เพื่อดูลักษณะการกระจายและการแจกแจงของตัวแปร แล้วคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ในการวิเคราะห์เพื่อให้ทราบลักษณะความสัมพันธ์ ของกลุ่มตัวอย่างและลักษณะการแจกแจงของตัวบ่งชี้ สำหรับใช้พิจารณาความเหมาะสม ของเมตริกซ์สหสัมพันธ์ของตัวบ่งชี้ และวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (EFA) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อประมวลผลและวิเคราะห์หาค่าสถิติที่เกี่ยวข้อง

สรุปผลการวิจัย

ผลการพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลการการศึกษาเอกสารและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างกรอบแนวความคิด ได้กรอบแนวความคิด ประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก 5 ด้าน ได้แก่ ด้านตัวนักศึกษา ด้านเพื่อน ด้านอาจารย์ ด้านครอบครัว ด้านมหาวิทยาลัย ผลการหาตัวบ่งชี้ย่อยจากตัวบ่งชี้

หลักโดยให้กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักศึกษา ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี จำนวน 325 คน ได้ตัวบ่งชี้หลัก 5 ด้าน และตัวบ่งชี้ย่อย 302 ตัวบ่งชี้ และผลการคัดเลือกตัวบ่งชี้ย่อยโดยการจัดสนทนากลุ่ม กลุ่มตัวอย่างเป็นของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี จำนวน 50 คน แบ่งกลุ่ม เป็น 5 กลุ่ม โดยมีผู้ร่วมวิจัยและนักศึกษาแต่ละกลุ่มร่วมกันพิจารณาตัวบ่งชี้ว่า ข้อความใดบ้างที่สามารถส่งเสริมให้นักศึกษาเรียนรู้ได้อย่างมีความสุขและปรับข้อความบางข้อความที่ความหมายคล้ายกันให้เป็นข้อความเดียวกัน ผลการสนทนากลุ่มได้ผลคือได้ 5 ตัวบ่งชี้หลัก 259 ตัวบ่งชี้ ผลการคัดเลือกตัวบ่งชี้โดยผู้ทรงคุณวุฒิได้ตัวบ่งชี้ที่ประกอบด้วย 5 ด้านและตัวบ่งชี้ทั้งหมด 200 ตัวบ่งชี้

2. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (EFA) การส่งเสริมการเรียนรู้มีความสุขของนักศึกษา ประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก 5 ด้าน และองค์ประกอบย่อย จำนวน 10 องค์ประกอบ 115 ตัวบ่งชี้ มีน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.364 ถึง 0.715 ประกอบด้วย องค์ประกอบย่อยด้านตัวนักศึกษา ด้านปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ด้านเพื่อน ด้านการปรับตัวทางสังคม ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ด้านครอบครัว ด้านการอบรมเลี้ยงดู และด้านมหาวิทยาลัย ด้านการมีส่วนร่วมกับกิจกรรมเสริมของมหาวิทยาลัย องค์ประกอบทั้งหมดสามารถอธิบายการส่งเสริมการเรียนรู้มีความสุขของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ได้ร้อยละ 50.65

อภิปรายผล

ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมการเรียนรู้มีความสุขของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี โดยนักศึกษาเขียนแบบสอบถามปลายเปิดตามความต้องการที่จะทำให้ส่งเสริมการเรียนรู้มีความสุขและตามความคิดของนักศึกษา ผู้วิจัยได้นำตัวบ่งชี้เหล่านี้มาผ่านกระบวนการวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคสนทนากลุ่มให้ผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหา การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจทำให้ได้ตัวบ่งชี้ทั้ง 10 องค์ประกอบ 115 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ด้านตัวนักศึกษาด้านปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ด้านเพื่อน ด้านการปรับตัวทางสังคม ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ด้านครอบครัว ด้านการอบรมเลี้ยงดู และด้านมหาวิทยาลัย ด้านการมีส่วนร่วมกับกิจกรรมเสริมของมหาวิทยาลัย ผลการวิจัยมีความสอดคล้องในบางส่วนกับแนวความคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการเรียนรู้มีความสุขกับนักวิชาการและนักวิจัย ดัง สายทิพย์

แก้วอินทร์ (2548: บทคัดย่อ) พบว่า ลักษณะของการเรียนรู้อย่างมีความสุขมี 4 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) องค์ประกอบด้านผู้เรียน มีลักษณะดังนี้ นักเรียนมีสุขภาพร่างกายแข็งแรงสามารถเรียนได้ อย่างเต็มที่นักเรียนมีความรู้สึกรักภูมิใจในตนเอง และนักเรียนได้เรียนวิชาที่ตนเองชอบ 2) องค์ประกอบด้านผู้สอนมีลักษณะดังนี้ ครูมี การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนได้รับความรู้จากประสบการณ์ตรง ครูมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่สอน และครูมีการเตรียมความพร้อมในการสอน 3) องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียนมีลักษณะดังนี้ บริเวณรอบโรงเรียนร่มรื่นและอากาศเย็นสบาย นักเรียนรู้สึกภาคภูมิใจที่โรงเรียนมีชื่อเสียงด้านต่าง ๆ โรงเรียนมีการยกย่องนักเรียนที่ทำความดี และเป็นที่ยอมรับของโรงเรียน และ 4) องค์ประกอบด้านสัมพันธภาพกับผู้อื่น มีลักษณะดังนี้ พ่อแม่ให้กำลังใจและช่วยเหลือนักเรียนเมื่อนักเรียนมีปัญหา พ่อแม่ยอมรับความสามารถของนักเรียน และสมาชิกในครอบครัวของนักเรียนผูกพันใกล้ชิดกัน แพรวรพรรณ พิเศษ (2548: บทคัดย่อ) พบว่า การเรียนรู้อย่างมีความสุขประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ลักษณะครู ลักษณะพ่อแม่ผู้ปกครอง ลักษณะเพื่อนในกลุ่มลักษณะนักเรียน และ การเรียนการสอน โดยประเด็นสำคัญต่าง ๆ ผู้วิจัยนำเสนอด้วยรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบด้านตัวนักศึกษา มีตัวบ่งชี้ได้แก่ มีความเชื่อมั่นในตนเองเพื่อที่จะปฏิบัติหน้าที่ของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความเอาใจใส่ต่อการเรียน มีเป้าหมายในการเรียน มีการวางแผนในอนาคต มีสุขภาพและอนามัยที่แข็งแรง ทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย ส่งได้ทันเวลามีความสุขกับการเรียน ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ หมั่นศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ อย่างสม่ำเสมอเปิดใจยอมรับสิ่งใหม่ ๆ ไม่มีอคติต่อตัวบุคคล การได้ทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นมองโลกในแง่ดี เชื่อฟังเคารพครู อาจารย์ ให้เกียรติผู้อื่น มีความมุ่งมั่นใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีความขยันอดทน ใช้ชีวิตอย่างพอเพียงและเรียบง่าย มีความพอใจในสิ่งที่ตนเองมีอยู่ มีความตั้งใจในการเรียน (เรียนด้วยความเข้าใจ) มีความอ่อนน้อมถ่อมตน มีความตรงต่อเวลาและควรมาก่อนเวลาเรียนได้ทำกิจกรรมที่ชอบ มีเป้าหมายชีวิต พัฒนาความคิดอยู่เสมอ พัฒนาความคิดอยู่เสมอ ในขณะที่อาจารย์สอนต้องมีการซักถามหรือจดบันทึกตามอาจารย์ มีความพร้อมในการเรียน มาเรียนทุกวันอย่างความสม่ำเสมอ (เข้าเรียนทุกคาบ) มีสมาธิในการเรียนสอดคล้องกับผลการวิจัยของแมนเนียน (Manion, 2003) ที่อธิบายว่าความสุขมี 4 องค์ประกอบ คือ 1) การติดต่อสัมพันธ์กับบุคลากรในสถานที่ทำงานและเกิดมิตรภาพระหว่างการปฏิบัติงานกับบุคลากรต่าง ๆ

2) ความรักในงาน ความกระตือรือร้นในการทำงาน 3) ความสำเร็จในงานตามเป้าหมายที่กำหนดไว้เกิดความรู้สึกว่ามีคุณค่าในชีวิต และ 4) การเป็นที่ยอมรับและไว้วางใจในการทำงาน

2. องค์ประกอบด้านปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น มีตัวบ่งชี้ได้แก่ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับคนอื่น ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความเอื้อเฟื้อต่อเพื่อน มีการปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ ไม่มีอคติกับเพื่อน เข้ากับเพื่อนได้ ความเป็นกันเองกับบุคคลรอบข้าง ได้ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน ๆ มีเพื่อนที่ดี สร้างความสัมพันธ์กับอาจารย์ประจำวิชา ไม่มีอคติกับอาจารย์ผู้สอน ซึ่งสอดคล้องกับคันสนีย์ ฉัตรคุปต์ (2544: 124-141) กล่าวว่า การที่เด็กจะเรียนรู้อย่างมีความสุขจะต้องมีสภาพร่างกายที่แข็งแรง อุมพร ตรังคมบัติ (2543: 8-14) กล่าวว่าเด็กต้องมีความพร้อมทางร่างกาย กิตยวดี บุญเชื้อ และคณะ (2540: 11- 25) กล่าวว่าเด็กต้องรู้จักปรับตัวได้ทุกที่ รู้จักตัวเอง มีความร่าเริง

3. องค์ประกอบด้านเพื่อน มีตัวบ่งชี้ได้แก่ ช่วยเหลือเพื่อนเมื่อเพื่อนมีปัญหาในการเรียนช่วยเหลือกันในยามที่มีปัญหา ให้คำแนะนำในสิ่งที่ดี สามารถอธิบายในเรื่องการเรียนให้เราเข้าใจยอมรับในสิ่งที่เราเป็น ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ชักชวนกันทำในสิ่งที่ดี อธิษาศัยดี ให้ความช่วยเหลือกัน มีความสามัคคีกัน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน กระตุ้นให้เพื่อนตั้งใจเรียน มีเพื่อนเป็นคนดี ซึ่งสอดคล้องกับ อุมพร ตรังคมบัติ (2543: 8 -14) กล่าวว่าความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ๆ ความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อน ๆ จะทำให้เด็กอยู่ในโรงเรียนอย่างมีความสุข ไม่มีเรื่องวิตกกังวลสามารถช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และได้รับการกระตุ้นในการเรียนรู้จากกัน นงลักษณ์ วิรัชชัย (2542: 104) กล่าวว่า การรวมตัวของนักเรียนที่มีปณิธานร่วมกัน เพื่อเป้าหมายเดียวกัน การรวมตัวจะมีลักษณะเด่นตรงที่สมาชิกทุกคนมีความเท่าเทียมกัน ทุกคนมีโอกาสแสดง ได้แย่งส่งผลให้ผลการปฏิบัติงานหรือการเรียนมีประสิทธิภาพ ดังนั้นเพื่อนจึงเป็นสิ่งสำคัญในการจัดการเรียนรู้ซึ่งในปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือกัน (Collaborative) กำลังเป็นที่นิยมของนักการศึกษา

4. องค์ประกอบด้านการปรับตัวทางสังคม มีตัวบ่งชี้ได้แก่ สามารถทำงานร่วมกันได้ เข้ากับเราได้ มีน้ำใจในการทำงานร่วมกัน เอาใจเขามาใส่ใจเรา สอดคล้องกับ กิตยวดี บุญเชื้อ และคณะ (2540: 11- 25) กล่าวว่าเด็กต้องรู้จักปรับตัวได้ทุกที่ รู้จักตัวเอง มีความร่าเริง

5. องค์ประกอบด้านอาจารย์ผู้สอน มีตัวบ่งชี้ได้แก่ ยอมรับฟังเหตุผลของนักศึกษา การพูดจาเป็นกันเอง ให้ความสำคัญกับนักศึกษาทุกคนเท่า ๆ กัน ให้ความช่วยเหลือเมื่อนักศึกษามีปัญหา เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็น อาจารย์มีเหตุผล อารมณ์เย็น แยมแจ่มใส อาจารย์เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักศึกษา ให้ความยุติธรรมกับลูกศิษย์ทุกคนมี อธิษาศัยที่ดีแก่นักศึกษา มีความตั้งใจที่จะสอน ให้คำแนะนำในสิ่งที่ถูกต้อง มีจรรยาบรรณ ของความเป็นครูมีบุคลิกภาพดีแต่งตัวให้เหมาะสม มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี อาจารย์ใจดี อาจารย์ ทำงานไม่มากเกินไป อย่ากดดันนักศึกษาเกี่ยวกับการเรียนมากเกินไป สอดคล้องกับ กิตติยวดี บุญชื้อ และคณะ (2540: 11-25) กล่าวว่า ครูต้องมีอารมณ์มั่นคง ให้สนุกกับกิจกรรมแต่ละ ขั้นตอน มีความยุติธรรมทำให้นักเรียนมีความสนใจและมีการเรียนรู้อย่างมีความสุขได้จากการ ศึกษาของแพรวพรรณ พิเศษ (2548: 121) พบว่า ครูที่เข้าใจธรรมชาติของนักเรียนว่า นักเรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกัน มีความถนัดไม่เหมือนกัน ครูมีความรักและเอาใจใส่ต่อนักเรียนจะทำให้นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข กิตติยวดี บุญชื้อ และคณะ (2540: 52-62) กล่าวว่า เด็กจะเรียนรู้อย่างมีความสุขเมื่อได้เรียนรู้กับครูที่รักและเอาใจใส่ต่อเด็กทุกคนเท่าเทียมกัน ความเป็นมิตร เข้าใจในตัวเขา ร่วมคิดไปกับเขาค้นสนีย์ ฉัตรคุปต์ (2544: 110-111) กล่าวว่า สิ่งสำคัญที่ทำให้เด็กเรียนรู้อย่างมีความสุข คือการที่ครูรักเด็กและเข้าใจเด็ก ทำให้เด็กรักครู ชอบครู และสนใจอยากจะได้เรียน และจากการศึกษาของแพรวพรรณ พิเศษ (2548: 121) พบว่า ครูที่เข้าใจธรรมชาติของนักเรียนว่านักเรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันมีความถนัดไม่เหมือนกัน ครูมีความรักและเอาใจใส่ต่อนักเรียนจะทำให้นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข กิตติยวดี และคณะ (2540: 52-62) กล่าวว่า เด็กจะเรียนรู้อย่างมีความสุขเมื่อได้เรียนรู้กับครูที่รักและเอาใจใส่ต่อเด็กทุกคนเท่าเทียมกัน ความเป็นมิตร เข้าใจในตัวเขา ร่วมคิดไปกับเขาค้นสนีย์ ฉัตรคุปต์ (2544: 110-111) กล่าวว่า สิ่งสำคัญที่ทำให้เด็กเรียนรู้อย่างมีความสุข คือ การที่ครูรักเด็กและเข้าใจเด็ก ทำให้เด็กรักครู ชอบครู และสนใจอยากจะได้เรียน

6. องค์ประกอบด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน มีตัวบ่งชี้ได้แก่ ให้ความสำคัญ อิสระในการคิด ทำให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียน ดูแลเอาใจใส่ในการสอน สร้างบรรยากาศในห้องเรียนที่ดี อาจารย์สอนเนื้อหาและให้ความรู้ใหม่ ๆ อาจารย์เน้นผู้เรียนเป็น ตระกูลสมบัติ (2543: 8-14) กล่าวว่า ทักษะความสามารถของครูในการจัดการเรียนการสอน สอนเนื้อหาที่ สนุกและน่าสนใจ รู้จักหาเทคนิคที่จะช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหาให้เรียนดีขึ้น ดังนั้น การสอน

ของครูเป็นสิ่งที่สำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข และประเวศ ะสี (2553) ได้เสนอวิธีการสร้างความสุขโดยการทำความเข้าใจ ในเรื่องการเข้าถึงธรรมชาติ การทำงานและการเรียนรู้ ความเป็นชุมชนมีการพูดคุยสื่อสารสนทนากัน และสอดคล้องกับ งานวิจัยของ ชญาญ บุตรศรี (2563) การวิเคราะห์องค์ประกอบความสุขในการเรียนวิชาสังคม ศึกษาของนักเรียน พบว่า การเชื่อมโยงการเรียนรู้ที่ใกล้ชิด กิจกรรม การเรียนรู้ที่หลากหลาย และบรรยากาศความปลอดภัยในการเรียนรู้ เป็นตัวบ่งชี้ความสุข ในการเรียน

7. องค์ประกอบด้านครอบครัว มีตัวบ่งชี้ได้แก่ เป็นแบบอย่างที่ดี มีความเชื่อมั่นใน ตัวลูกยอมรับฟังเหตุผลของลูก ไม่กดดันกับเรื่องต่าง ๆ ที่คาดหวังไว้ ยอมรับฟังความคิดเห็น ครอบครัวเข้าใจซึ่งกันและกัน ปฏิบัติตนเป็นคนดี ไม่ออกนอกกลุ่มนอกทางเปิดโอกาสให้แสดง ความคิดเห็น มีกิจกรรมร่วมกันในครอบครัว มีรางวัลให้กับลูกในบางครั้งที่เขาได้ทำความดี สอดคล้องกับคันสนีย์ ฉัตรคุปต์ (2544: 141) กล่าวว่า การส่งเสริมการเรียนอย่างมีความสุข ของนักเรียนนั้นพ่อแม่ผู้ปกครองต้องเข้าใจศักยภาพของเด็กและส่งเสริมตามความสามารถที่ เด็กมี ต้องเข้าใจว่าเด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกัน จึงควรมีความคาดหวังในตัวลูกตามความ เป็นจริง คาดหวังให้เขาพยายามเต็มที่และยอมรับในความสามารถเท่าที่ทำได้ ไม่ควรคาดหวัง และเคี่ยวเข็ญให้เด็กทำในสิ่งที่เขาทำไม่ได้และไม่อยาก ดังนั้นบุคคลในครอบครัวที่มีความ สามัคคีกัน ให้การสนับสนุน มีกำลังใจ และไม่เข้มงวดเกินไปช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้ อย่างมีความสุข

8. องค์ประกอบด้านการอบรมเลี้ยงดู มีตัวบ่งชี้ได้แก่ ให้ความรักและความอบอุ่น อบรมสั่งสอนให้ลูกอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ใช้เหตุผลแทนการทำโทษลูกอย่างรุนแรง ให้คำแนะนำและเป็นທີ່ปรึกษาเมื่อมีปัญหา การสอนแนะนำการใช้ชีวิตที่ดี สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ จิตติยา อัลอิดริสี (2551) องค์ประกอบด้านการมีครอบครัวอบอุ่น เป็นตัวบ่งชี้ เป็นหนึ่งในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน

9. องค์ประกอบด้านมหาวิทยาลัย มีตัวบ่งชี้ได้แก่ มีระบบการเรียนการสอนที่มี คุณภาพ มีห้องสืบค้นอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง จัดบรรยากาศรอบ ๆ มหาวิทยาลัยให้ร่มรื่น มีอุปกรณ์ในห้องเรียนมีความพร้อมในการเรียน มีสิ่งดึงดูดความสนใจของบุคคลภายนอก เพื่อจะได้มาแวะชม มีแหล่งการเรียนรู้เพิ่มขึ้นจัดบรรยากาศในห้องเรียนให้น่าเรียน ให้กองทุน กุ๊ยมแก่นักศึกษา มีสื่อและอุปกรณ์ในการเรียนที่ทันสมัย มีห้องเรียนและอุปกรณ์การเรียน ที่ได้มาตรฐาน มีการจัดทำตารางใช้ห้องที่ชัดเจน สอดคล้องกับปรีศณี จีรวงศ์รุ่งเรือง (2542:

28-32) กล่าวว่า การที่จะให้นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุขนั้นเป็นผลมาจากโรงเรียนได้เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมใจ การจัดการศึกษา ให้เด็กได้เลือกเรียนตามความถนัด ยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน ดังนั้นองค์ประกอบด้านมหาวิทยาลัยมีความสำคัญ

10. องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมกับกิจกรรมเสริมของมหาวิทยาลัย มีตัวบ่งชี้ ได้แก่ มีการส่งเสริมด้านคุณธรรมจริยธรรม มีกิจกรรมที่เสริมสร้างความสัมพันธ์ทำให้เกิดความสามัคคี จัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์แก่นักศึกษาในระหว่างเรียน ส่งเสริมสนับสนุนให้ทำกิจกรรมตามความสนใจ ส่งเสริมด้านกีฬา ร่วมกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของกองทัพบก นาวิกโยธิน และคณะ (2564) องค์ประกอบหลักของตัวบ่งชี้ การส่งเสริมความสุขของนักเรียนหนึ่งในการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในโรงเรียน และการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียนและการเอื้อโอกาสการทำกิจกรรม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้ประโยชน์

1.1 การที่จะให้นักศึกษาได้เรียนรู้อย่างมีความสุขได้ดียิ่งขึ้นนั้น ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาให้ผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็นเพื่อน อาจารย์ผู้สอน มหาวิทยาลัย และผู้ปกครอง ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรนำตัวบ่งชี้ทั้ง 10 ด้าน ดังนี้ ด้านตัวนักศึกษา ด้านปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ด้านเพื่อน ด้านการปรับตัวทางสังคม ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ด้านครอบครัว ด้านการอบรมเลี้ยงดู และด้านมหาวิทยาลัย ด้านการมีส่วนร่วมกับกิจกรรมเสริมของมหาวิทยาลัย มาพิจารณาและให้การส่งเสริมร่วมกัน เพื่อให้ นักศึกษามีความสุขในการเรียนรู้ต่อไป

1.2 การนำตัวบ่งชี้ที่ได้ไปใช้นั้นควรพิจารณาถึงกลุ่มเป้าหมายที่จะนำไปใช้เป็นสำคัญเนื่องจากธรรมชาติของนักศึกษาไม่เหมือนกัน ตัวบ่งชี้ที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ได้จากการพัฒนาตัวบ่งชี้จากนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี จึงเหมาะกับนักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ถ้าจะใช้กับกลุ่มเป้าหมายอื่น ต้องพิจารณาให้รอบคอบถึงความเหมาะสม

1.3 ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน ดังนั้นควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมด้านกลุ่มเพื่อนเป็นลำดับแรก และพยายามให้เกิดความร่วมมือกันในการจัดการเรียนรู้ และให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ตัวบ่งชี้ได้มาจากนักศึกษาโดยตรงสามารถนำตัวบ่งชี้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้กับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษา ได้เรียนรู้อย่างมีความสุข

2.1 การพัฒนาตัวบ่งชี้ในครั้งนี้ได้ตัวบ่งชี้มาจากนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี นำมาพัฒนาเท่านั้น ดังนั้นจึงควรให้บุคคลที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาบุคคลอื่น เช่นครู ผู้ปกครอง ผู้บริหารและศิษย์เก่าได้ให้เป็นผู้เขียนตัวบ่งชี้อื่น ๆ ด้วย

2.2 กระบวนการพัฒนาตัวบ่งชี้ที่ผู้วิจัยได้ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยถือว่าการบ่งชี้ความสุขของนักศึกษา ควรจะเกิดจากการให้ข้อมูลจากนักศึกษาเอง ดังนั้นหากจะมีการพัฒนาตัวบ่งชี้ในเรื่องอื่น ๆ ผู้วิจัยท่านอื่นอาจนำแนวทางนี้ไปประยุกต์ใช้

2.3 ควรมีการพัฒนาตัวบ่งชี้เกี่ยวกับความสุขของนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในกลุ่มอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะบริบทของแต่ละสถาบันอุดมศึกษามีความแตกต่างกัน แล้วแต่จุดประสงค์ของการนำตัวบ่งชี้ไปใช้

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2543). **รูปแบบหรือแนวการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะดี เก่ง มีสุขระดับประถมศึกษา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2545). **คู่มือกิจกรรมเสริมสร้าง ความฉลาดทางอารมณ์ เด็กอายุ 3-1 ปี**. นนทบุรี: โรงพิมพ์ ร.ส.พ. นนทบุรี.
- กองทัพบก นาวิกโยธิน และคณะ. (2564). **การพัฒนาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การส่งเสริมความสุขในการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม**. วารสารวิชาการสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย (สสอท.). 27(1): 48; มกราคม-มิถุนายน 2564.
- กิตติยวดี บุญเชื้อ และคณะ. (2540). **ทฤษฎีการเรียนรู้อย่างมีความสุข ต้นแบบการเรียนรู้ทางด้านหลักทฤษฎี และแนวปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

- ชญาญ บุตรศรี. (2563). การพัฒนาตัวบ่งชี้ความสุขในการเรียนวิชาสังคมศึกษาของ
นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ฐิตียา อัลอิดริสี. (2551). การพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุขของ
นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในจังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สงขลา:
มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ทองคุณ หงส์พันธุ์. (2542). คู่มือการจัดกิจกรรมค่ายอาสาพัฒนาและบำเพ็ญประโยชน์.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). โมเดลลิสรล: สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3.
กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). รูปแบบการจัดการเรียนร่วมแบบรวมพลัง (Collaborative
Inclusion Model =CIM). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ประเวศ วะสี. (2553). เคล็ดลับสร้างความสุขในการทำงาน. จดหมายข่าวชุมชนคนรัก
สุขภาพ, 7(111) : 7.
- ปรีศนิ จีรวงศ์รุ่งเรือง. มิถุนายน-ตุลาคม, (2542). “การเรียนรู้อย่างมีความสุข,” เอกสารทาง
วิชาการ เทคโนโลยี-ทับแก้ว 2. 3(1): 45.
- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. (2542). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.
- พระธรรมปิฎก.ป.อ.ปยุตโต. (2538). ชีวิตที่สมบูรณ์. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ: สหธรรมิก.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต). (2549). สุขภาวะองค์กรรวมแนวพุทธ. พิมพ์ครั้งที่ 12.
กรุงเทพฯ: อักษรสัมพันธ์.
- แพรวพรรณ พิเศษ. (2548). โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้
อย่างมีความสุขของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ชลบุรี:
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- คันศนีย์ ฉัตรคุปต์ และคณะ. (2544). การเรียนรู้อย่างมีความสุข: สารเคมีในสมองกับ
ความสุขและการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: สกายบุ๊กส์.
- สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนากิจการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). แผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564). กรุงเทพฯ : สำนักงาน
คณะกรรมการการพัฒนากิจการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎามนตรี.

สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 – 2579.**

กรุงเทพฯ: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 15 – 22 กุมภาพันธ์, (2549). **แนวทางการบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.** เอกสารการประชุมชี้แจงเจตนารมณ์ กระทรวงศึกษา “2549 ปีแห่งการปฏิรูปการเรียนการสอน”.

สำนักงานสภาพัฒนาการศึกษาราชภัฏ. (2542). **คู่มือการปฏิบัติงานกิจกรรมนักศึกษาของสถาบันราชภัฏ.** กรุงเทพฯ: แสงสว่าง.

อุมาพร ตรังคสมบัติ. (2543). **ปัญหาการเรียนและเทคนิคช่วยให้ลูกเรียนดี.** กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยและพัฒนาครอบครัว.

Burton, J. (2010). **WHO healthy workplace framework and model: Background and supporting literature and practices.** Geneva: World Health Organization.

Diener, E., (2010). New measures of well-being: **Flourishing and positive and negative Feeling**, Social Indicators Research, 39, 247-266.

Helliwell, J., Layard, R., & Sachs, J. (2012). **World happiness report.** Retrieved from http://www.earth.columbia.edu/sitefiles/file/sachswriting/2012/world_happinessreport.pdf

Layard, R. (2005). **Happiness.** UK: Penguin Press.

Lundin, S., Paul, M., & Christenes, J. (2003). **Fish tales!**. NY: Hyperion.

Manion, J. (2003). Joy at work: Creating a positive workplace. **Journal of Nursing Administration**, 33(12), 9-652.

Seligman, M. (2002). **Authentic happiness: Using the new positive psychology to realize your potential for lasting fulfillment.** NY: Free Press.

Warr, P. (2007). **Work, happiness, and unhappiness.** NJ: Lawrence Erlbaum.